

Jak mladošovická kostelní věž k drbáku přišla

MLADOŠOVICE

První písemná zpráva pochází teprve z roku 1369, kdy ves patřila k panství třeboňských pánů z Rožmberka. Dominantou obce je kostel svatého Bartoloměje, o víc než sto let starší než samotná vesnice. Mladošovice byly kdysi výhradně zemědělskou obcí, kde se postupně usazovali i živnostníci. V roce 1936 už tu vyvíjelo činnost více než deset řemeslníků a obchodníků, včetně řezníka a nájemce autodopravy. To ovšem žilo v Mladošovicích a k obci připojených Petrovicích a Lhotě přes 800 obyvatel. Nyní jich bydlí ve jmenovaných třech vesnicích kolem tří set.

Kocmavovi vyšoustrnili tři kopy

V Mladošovicích žili odedávna lidé pracovití, příčinliví a zbožní. Pánbicka, jenž nad nimi držel ochrannou ruku, ale kde mohli, tam podfoukli, až se ze svých činů božím sluhům zpovídat museli. Příkladem mnichům z třeboňského kláštera, s nimiž vladyka Jíra Petřík vedl spor o právo rybolovu v potoce tekoucím ode vsi Lhoty k Petrovicům, což jsou, jak už víme, místní části Mladošovic.

Ve sporu vystupovali jako svědkové i občané mladošovičtí, rovněž jistá vdova Kateřina, která uvedla: "Toho jsem svědoma, když jsem měla ještě svého nebožtíka muže a byli jsme tehdy v Petrovicích, tu některou chvíli sám vešel se koupati do potoka, a když se koupal, tehdy přišel Linhart, kterýž byl hajným u kněze opata i vyhnal ho ven a kázal mu stát před knězem opatem."

Manžel paní Kateřiny se nakonec do Třeboně trmáčet nemusel. Spor o vodní havěť skončil smírem. Ovšem žili byli tu i takoví podfukáři, jimž nebylo ztěžko porušovat zákon. Jako nějaký Havlík. Polí měl dost, počítal je na desítky strychů, ale chtěl jich mít ještě víc. Proto potají vytahoval "sády", jak se tady říká mezníkům, a poposazoval je dál do sousedových pozemků.

Když jednou v noci šel z Jílovic z hospody domů, jezdil po poli ohnivý jezdec na ohnivém koni a volal: "Kam je dám? Kam je dám?"

Trvalo hodnou chvíli, než se strejc vzpamatoval z úleku (trazuje se, že měl plné kalhoty), padl na kolena a třesoucím se hlasem odpověděl. "Dej je tam, kde jsem je vzal..."

Od té doby Havlík ohnivé spřežení neviděl. Ani spatřit nemohl, protože hned ráno vrátil mezníky na stará místa a už se neodvážil posunout "sády" ani metr do cizího pole. Také v hospodě už se nikdy nezdržel přes půlnoc...

Havlík odnesl hamounství jen velkým strachem a umazanými gatěmi, které paňmáma raději hodila do pece, než aby se s nimi prala. Zato Pavel Kocmava dostal pěkně na frak a ještě se ocitl v místní kronice.

V květnu 1726 "konána byla komisielní obchůzka hranic panství knížecího třeboňského s arciděkanstvím krumlovským. Protokol jmenuje, kdo se jí zúčastnil za tu i onu stranu,

kde komise s obhlídkou začala a kde skončila, a že došla-li k mezníku číslo sedm, "musel u něho vytrpěti právo hraničné arciděkanství poddaný Kocmava. "Zřejmě se mu nechtělo pykat, leč mu pomohli myslivci Kalist a hajný Březina. "Násilím byl položen na břicho přes mezník a přes zadní část těla mu vyšoustrnuty tři "kopy" holí..."

Na kopy se v Čechách počítala spíše vejce než rány sukovicí. Vždyť by ten nebožák nevydržel sto osmdesát ran! Starý písmák však zavírá kopy do uvozovek, takže se zdá pravděpodobné, že Kocmavovi vyplatili lesáci jen tři symbolické rány. Snad taková prevence stačila, aby si "to místo pro případnou budoucí potřebu dobře pamatoval..."

Záhada jedné noci

Mladošovickou návěs zdobí už pěknou řádku let gotický kostel. Několikrát ho zedníci přestavovali, fasádníci oblékali do čistého a klempíři měli v práci věž s koulí pod špičkou. A právě ozdobné věžní těleso zavinilo přezdívku vsi. Ona totiž ta koule, co zezdola vypadá, jako by si s ní mohly cvrkat děti, je ve skutečnosti velká jako půlka od piva a připomíná domorodcům obrovský drbák, knedlík z brambor.

To se podívejme na ty Mladošováky! A okrasu na svatém kostelíčku vztahují ke svému břichu, místo aby hledali méně světské přirovnání. Jak se potom můžou divit, že se jejich více začalo říkat Drbákov.

Přezdívka je však o mnoho mladší než sám kostel, o jehož stavbě pány z Landštejna se zachovala podivuhodná pověst.

Do nové farnosti měly patřit nejen Mladošovice, nýbrž i čtyři okolní vesnice. Petrovice, Lhota, Kojákovice a Hrachoviště.

Zprávu o stavbě kostela přivítali lidé s povděkem. Nebudou už muset do Bo-

rovan, kam to byl při pěším putování přece jen kousek cesty, či ještě do vzdálenější Třeboně. Zároveň se začali zajímat, kde bude kostel stát. Všichni se dožadovali stejné vzdálenosti ke slovu božímu. Jedni ho tedy posunovali blíž ke Kojákovicům, druzí zase k Hrachovišti a vzdálenosti argumentovaly i další tři osady.

Jak už bývalo zvykem v našich krajích i dříve, začali se vesničané mezi sebou hašteřit, vadit se a hádat. Už to vypadalo, že ze stavby sejde, když zasáhla vrchnost. Rozhodla, že kostel bude stát v lese "Dřičově", asi deset minut pod Mladošovicemi směrem ke Kojákovicům.

K panskému verdiktu sice měli z některých osad zase připomínky a námitky, avšak nahlas se je báli vyslovit. Vlastně už se nedalo nic dělat. Ze zámku pohrozili, že kostel vůbec nepostaví, jestli se jim vybrané místo nelíbí. A tak svorně volskými a koňskými potahy svázeli stavební materiál. Dříví z lesa a kameny z lomu. Pohromadě už ho byla slušná zásoba, řemeslníci se chystali do práce hned po svaté Trojici, když jednou do rána kámen z Dřičova zmizel. Jako by se zem po něm slehla.

Stal se div divoucí. Všechen kámen se objevil na návsi v Mladošovicích. Jak se tam dostal přes jednu noc, když ho sedláci svázeli ze všech pěti vesnic celý týden, nikdo nedokázal vysvětlit. Že by v tom měli prsty čerti, bylo zcela vyloučené. Pekelníci sice rádi pokoušeli a znesvářeli lidi, ale aby se zrovna angažovali při stavbě kostela, to nepřipadalo v úvahu. Nežbylo tedy, než věřit na zázrak. Stalo se tak řízením božím, aby kostel stál v Mladošovicích...

Biskup se bál myši

Mladošovickou farnost spravovali kněží, na něž pamětníci rádi vzpomínají, aspoň na některé určité. K

jejich jihočeským srdcím přirostl zejména farář Bican. Už proto, že chodil mezi ně "hrádkovat", na kus řeči do hospody, kde jako vzdělaný muž a dobrý hospodář často vedl hlavní slovo.

Tenhle velebníček k smrti rád sedlačil. Ještě neskončila ranní mše a na dvoře už museli řehtat koně. Důstojný pán oral, sel, sklízel, jak mu dovolovaly povinnosti. Kromě služby u oltáře ještě učil po okolních školách náboženství. Všechn volný čas však trá-

vil na polích. Dokonce když šli mladí snoubenci říkat o ohlášky, často je posílala hospodyně za ním do přírody.

Jednou pacholek vyvážel hnůj na louky. Farář ho zastihl v okamžiku, kdy vzal na koně bič. Nechtělo se jim do vršku s takovým nákladem.

"To musíš tak škaredě?" káral kočího. Pobídní je klidnější. Podívej se. Hý-jééé!"

Jenže koně si nedali říct ani po dobrém. Táhli za sebou až příliš těžkou fúru.

"No tak je vidíš. Budeme jim muset ubrat," řekl sloužícímu a sám vzal vidle a pomohl mu sházet půl fúry.

Bican strašně rád hrál mariáš, ovšem s výjimkou postu. Sotva udeřila o masopustním úterý půlnoc,

kdyby měl kdovíjak rozehranou partičku, vstal a zhasl doutník. Třebaže si cigárko dopřával každý večer, v pústu do hospody nepáchl. Pravidelným štamgastem se stal zase až po Velikonocích.

O něco dříve, než se pater Bican ujal farnosti, navštívil Mladošovice otec biskup. Přijel na vizitaci, jak se říká inspekci nižších duchovních prvním mužem diecéze. Obec byla vzhůru nohama. Návštěvu tak vysokého církevního hodnostáře nikdo ve vsi nepama-

a rozruch v minulém století způsobila zpráva o nálezu, "což všechny povzbudilo k další práci tak, že pracovali i v noci a o nedělích a svátcích". Na svátek Nanebevzetí Páně v deset hodin dopoledne však došlo málem ke katastrofě. Najednou v dílně zarachotilo a "sotva dělnictvo, majíc duchapřítomnost, uskočilo stranou, dopadla rozpuštěná kovová kladka na místo, kde dělnictvo pracovalo. Stalo se z boží moci, protože pracovali v tak velký svátek..."

Naděje na bohaté ložisko uhlí udržoval v důvěřivých havířích jeden místní vtipálek. Když v poledne odcházeli na oběd, v obci se tenkrát točilo pivo ve dvou hostincích, sypal jim do otevřených jam uhlí z kýblů... Podle dobových zpráv měla se nacházet slabá vrstva uhlí v hloubce téměř sto padesáti metrů.

Vzrušení nastalo i poté, co se po vsi roznesla zpráva, že se v Budějovicích rekvirují peřiny. To ve druhém roce první světové války, kdy školní dítky pilně sbírala ostružnickové listy, neboť "následkem zastavení dopravy do Rakouska po moři bylo se obávati nedostatku čaje pro vojsko v zimě".

Peřiny prý rekvirovali neboli pro vojenské účely v čase válečném zabírali páni oficíři na výrobu prachu. Přes všechno vysvětlování a vyvracení, zvláště ze strany vzdělaných učitelů a pana faráře, lidé pověsti uvěřili. Podle toho také s duchnami nakládali. Schovávali je, kde se dalo. Peřiny pokrývali pod slámu ve stodolách a pod seno na půdách, ba je i zakopávali do země, pokud se jim zdálo, že skrýše jsou nejisté. V několika málo dnech "nebylo vidět po vesnici peřin fotrotních", ačkoliv vysoko vystlané postele byly vizitkou každé pořádné hospodyně a starostlivé matky.

Jan CHMELÍK

Kresba: Václav MORAVA
Přístě: MODRÁ HŮRKA

Čaj pro c. k. armádu

V okolí Mladošovic se kdysi dolovala železná ruda